

DZIEDZICZENIE TESTAMENTOWE

Materiał przygotowany w ramach edukacji prawnej, zmierzającej do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa przez:

Kancelarię Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3
02-323 Warszawa
tel. (0-22) 822 30 30; (0-22) 258 62 27
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

PODSTAWY PRAWNE

- * Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny – Księga czwarta Spadki
- * Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny- Tytuł XXXIV Renta i dożywocie

Materiały źródłowe

- * Kidyba Andrzej (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom IV. Spadki, wyd. IV, 2015
- * Gudowski Jacek (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom VI. Spadki, wyd. II , 2017

MAJĄTEK SPADKODAWCY PO JEGO ŚMIERCI

- * Zgodnie z art. 922 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny:
 - 1) Prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na inne osoby.
 - 2) Wartość majątku ustalana jest na dzień śmierci.

Spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy a spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku.

RODZAJE DZIEDZICZENIA

- * Dziedziczenie odbywać się może:
 - a) na podstawie testamentu (dziedziczenie testamentowe)
 - b) z mocy prawa (dziedziczenie ustawowe).
- * Rodzaj dziedziczenia zależy od tego czy spadkodawca sporządził przed śmiercią testament czy też nie pozostawił testamentu.

CHARAKTERYSTYKA RODZAJÓW DZIEDZICZENIA

- * Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie pozostawił testamentu lub gdy pozostawił testament, ale żadna z osób w nim powołana nie chce lub nie może być spadkobiercą.
- * Dziedziczenie ustawowe co do części spadku następuje, gdy spadkodawca w testamencie rozporządził tylko częścią swojego majątku.
- * Dziedziczenie testamentowe następuje wtedy, gdy spadkodawca pozostawił testament, w którym przewidział rozporządzenia na rzecz spadkobierców.

DZIEDZICZENIE TESTAMENTOWE

Kancelaria Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel/fax (0-22) 822 30 30; tel (0-22) 258 62 27
tel 663 363 662
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

ISTOTA DZIEDZICZENIA TESTAMENTOWEGO

- * Jeżeli spadkodawca chce w inny sposób rozporządzić swoim majątkiem po śmierci niż ten przewidziany przez Kodeks cywilny, musi sporządzić testament.
- * W testamencie do całości spadku lub jego części może powoływać zarówno członków rodziny jak i osoby w świetle prawa cywilnego obce (np. partnera/przyjaciela).
- * W testamencie można powołać jedną osobę do całości spadku lub kilka osób do poszczególnych jego części.

ZMIANA I ODWOŁANIE TESTAMENTU

- * Testament można w każdej chwili odwołać.
- * Odwołanie może polegać na:
 - A) sporządzeniu nowego testamentu
 - B) zniszczeniu dotychczasowego
 - C) dokonaniu w nim zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień.

WARUNKI SPORZĄDZENIA TESTAMENTU

- * Może go sporządzić TYLKO osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych (pełnoletnia i nieubezważona).
- * Może być sporządzony TYLKO na wypadek śmierci.
- * Może zawierać wolę TYLKO jednego spadkodawcy.
- * Może być w KAŻDYM CZASIE odwołany (tj. do chwili śmierci).
- * Może być sporządzony TYLKO w określonej formie.
- * Może być sporządzony TYLKO przez osobę, która ma zamiar i świadomość uregulowania losów swojego majątku na czas po jej śmierci.
- * NIE MOŻE być sporządzony, ani odwołany przez przedstawiciela (inną osobę).

RODZAJE TESTAMENTÓW

- * **Testamenty zwykłe** - podstawowa forma w jakiej spadkodawca może dokonać rozporządzenia swoim majątkiem na wypadek śmierci. Testamentami zwykłymi są testament własnoręczny, testament w formie aktu notarialnego, testament alograficzny.
- * **Testamenty szczególne** - forma testamentów sporządzanych w wypadku wystąpienia szczególnych okoliczności, które uniemożliwiają sporządzenie testamentu zwykłego. Testamentami szczególnymi są testament ustny, testament podróżny i testament wojskowy.

TESTAMENTY ZWYKŁE - WŁASNORĘCZNY

- * **Testament własnoręczny**, aby był ważny musi być on spisany odręcznym pismem, podpisany i opatrzony datą. Jeżeli taki testament nie będzie napisany własnoręcznie i nie podpisany, będzie on nieważny. W takim wypadku dziedziczenie odbędzie się zgodnie z Kodeksem cywilnym.

TESTAMENTY ZWYKŁE - WŁASNORĘCZNY

- * Wymaganie spisania testamentu w całości przez testatora pismem ręcznym ma to znaczenie, iż jedynie jego spisanie pismem ręcznym powoduje jego ważność. Brak utrwalenia woli testatora na piśmie uniemożliwia późniejsze dowodzenie, że spadkodawca dokonał rozrządzeń o określonej treści.
- * Rozrządzenia zawarte w testamencie własnoręcznym są ważne tylko, gdy zostały podpisane przez testatora. Wszelkie dopiski zawarte pod podpisem są nieważne, chyba że są także podpisane.
- * Wymogiem formalnym ważności testamentu holograficznego jest umieszczenie na nim daty. Brak daty w testamencie własnoręcznym pociąga za sobą w zasadzie nieważność testamentu.

TESTAMENTY ZWYKŁE - WŁASNORĘCZNY

- * Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2004 r., I CK 306/04 - Co do zasady, aby testament własnoręczny został uznany za ważny, musi zostać napisany przez spadkodawcę w całości pismem ręcznym, podpisany przez niego oraz opatrzony datą, jednak skutkiem wpisania po podpisie spadkodawcy daty pismem maszynowym nie jest nieważność testamentu tego rodzaju.

TESTAMENTY ZWYKŁE - WŁASNORĘCZNY

- * Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lutego 2013 r., VI ACa 1045/12 - Zapis testamentowy jest rozrządzeniem testamentowym pozwalającym osobie fizycznej na rozdysponowanie majątkiem na wypadek śmierci (art. 968 § 1 k.c.). Stąd też może być uczyniony wyłącznie w ważnym testamencie. Nie ma przy tym przeszkód, by testament ograniczał się jedynie do rozrządzenia składnikiem majątku w formie zapisu.

TESTAMETY ZWYKŁE – W FORMIE AKTU NOTARIALNEGO

- * **Testament w formie aktu notarialnego** daje największą pewność w kwestii jego ważności. Notariusz jako profesjonalista zobowiązany jest do ustalenia tożsamości spadkodawcy, sprawdzenia czy posiada pełną zdolność do czynności prawnych oraz czy działa świadomie. Po ukończeniu testamentu spadkodawca składa pod jego treścią podpis bądź tuszowy odcisk palca w wypadku niemożności złożenia podpisu.

Kancelaria Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel/fax (0-22) 822 30 30; tel (0-22) 258 62 27
tel 663 363 662
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

TESTAMETY ZWYKŁE – W FORMIE AKTU NOTARIALNEGO

- * Testament w formie aktu notarialnego daje spadkodawcy wysoki stopień bezpieczeństwa polegającego na zgodności treści testamentu z jego rzeczywistą wolą. Udział notariusza chroni przed sporządzeniem testamentu w sposób sprzeczny z ustawą, a także przed nieprecyzyjnym sformułowaniem ostatniej woli i niepożądanym wpływom osób trzecich na samego testatora.

TESTAMETY ZWYKŁE – W FORMIE AKTU NOTARIALNEGO

- * Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2015 r., V CSK 635/14 - Odwołanie testamentu sporządzonego w formie aktu notarialnego może nastąpić przez świadome zniszczenie przez spadkodawcę wypisu tego aktu (art. 946 k.c.).

TESTAMENTY ZWYKLE - ALLOGRAFICZNY

- * **Testament allograficzny** to forma testamentu urzędowego, sporządzanego w obecności wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, sekretarza gminy lub powiatu. Mają oni obowiązek przyjęcia oświadczenia oraz sporządzenia testamentu, jeśli spadkodawca stawi się we właściwej jednostce i ustnie oświadczy swoją wolę w obecności dwóch świadków. Należy zaznaczyć, iż testament alograficzny jako forma testamentu ustnego nie może być sporządzona przez osoby głuche lub nieme.

TESTAMENTY ZWYKLE - ALLOGRAFICZNY

- * Wójt, burmistrz, prezydenta miasta ma obowiązek przyjęcia oświadczenia woli i sporządzenia protokołu w sposób określony w ustawie. Musi być ona obecna przez cały czas składania oświadczenia woli przez testatora, Testament nie wywoła skutków prawnych, jeżeli osoby te będą uczestniczyć jedynie w czynności odczytywania protokołu.
- * Testator musi w całości sformułować treść testamentu ustnie, bez udziału osób trzecich. Może przy tym posługiwać się swoimi notatkami, dokumentami czy opiniami innych osób. Sposób złożenia oświadczenia nie może budzić wątpliwości co do rzeczywistej woli testatora.

TESTAMENTY ZWYKLE - ALLOGRAFICZNY

- * Postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 27 czerwca 2012 r., III Ca 128/12 - Krąg osób o których mowa w art. 951 § 1 k.c. ma charakter zamknięty. Oznacza to, że nie jest dopuszczalne sporządzenie testamentu allograficznego przed kimkolwiek innym, nawet jeżeli jest zastępcą jednej ze wskazanych w powołanym przepisie osób lub też ma uczestniczyć w sporządzaniu aktu ostatniej woli z polecenia czy też upoważnienia takiej osoby. Czynności prawa spadkowego mają bowiem charakter czynności osobistych także po stronie "osoby urzędowej,, Tak dokonanej oceny nie podważa a zarazem nie zmienia treść uchwały Rady Gminy przekazująca zastępcy wójta kompetencję do odbierania oświadczeń testamentowych. Nie kwestionując bowiem możliwości dekoncentracji przysługujących wójtowi uprawnień przez powierzenie ich jego zastępcy, podkreślić należy, iż każdorazowo uprawnienie takie winno znajdować swoje umocowanie w ustawie.”.

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - USTNY

- * **Testament ustny** może być sporządzony tylko i wyłącznie w wypadku gdy istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy, gdy okoliczności szczególne uniemożliwiają skorzystanie ze zwykłej formy testamentu . Spadkodawca składa oświadczenie w obecności co najmniej 3 świadków. Do zachowania ważności testamentu ustnego konieczne jest potwierdzenie jego treści na piśmie przed upływem roku od złożenia oświadczenia przez spadkodawcę.

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - USTNY

- * Sporządzenie testamentu ustnego może nastąpić jedynie w dwóch, wykluczających się wzajemnie okolicznościach. Może on zostać sporządzony, jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy lub jeżeli - wskutek szczególnych okoliczności - zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione. Każda z tych okoliczności stanowi samodzielną przesłankę sporządzenia testamentu ustnego.

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - USTNY

- * **OBAWA RYCHŁEJ ŚMIERCI.** Sąd Najwyższy w części orzeczeń przyjmuje, że wystarczy subiektywnie uzasadniona obawa rychłej śmierci istniejąca w chwili sporządzania testamentu. Z innych orzeczeń wynika, iż obawa rychłej śmierci spadkodawcy musi być uzasadniona okolicznościami o charakterze obiektywnym. Chodzi o takie stany chorobowe lub skutki nagłych wypadków, które w świetle wiedzy medycznej oraz doświadczenia życiowego mogą spowodować rychły zgon. Ustalając istnienie obawy rychłej śmierci, należy przy tym uwzględnić indywidualne właściwości organizmu spadkodawcy, np. odporność organizmu, wiek.

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - USTNY

- * **SZCZEGÓLNE OKOLICZNOŚCI.** Okoliczności uniemożliwiające lub znacznie utrudniające skorzystanie ze zwykłej formy testamentu nie zostały wskazane przez ustawodawcę. Przyjmuje się, iż chodzi o okoliczności niecodzienne, odbiegające od normalnego stanu rzeczy. Może być to np. powódź, przerwanie komunikacji, epidemia.

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - USTNY

- * Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 165/14 - Nie spełnia wymagań art. 952 § 2 k.c. stwierdzenie treści testamentu ustnego przez osobę trzecią nieobecną przy składaniu oświadczenia woli przez spadkodawcę, która spisała treść tego oświadczenia wyłącznie w oparciu o informacje przekazane jej przez spadkobiercę powołanego do spadku tym testamentem.

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - PODRÓŻNY

- * Testament podróżny jest testamentem sporządzanym na statku morskim lub powietrznym. Do zachowania jego ważności konieczna jest obecność 2 świadków oraz dowódcy bądź zastępcy dowódcy statku, na którym spadkodawca odbywa podróż.

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - PODRÓŻNY

- * Aby testament podróżny był ważny testator musi oświadczyć swoją wolę wobec dowódcy statku lub jego zastępcy w obecności dwóch świadków.
- * Jako statek należy rozumieć polski statek wodny lub statek powietrzny. Polskim statkiem powietrznym jest urządzenie zdolne do unoszenia się w atmosferze na skutek oddziaływania powietrza innego niż oddziaływanie powietrza odbitego od podłoża, wpisane do polskiego rejestru cywilnych statków powietrznych (art. 2 pkt 1 oraz art. 31 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze). Polskim statkiem morskim jest każde urządzenie pływające przeznaczone lub używane do żeglugi morskiej, które stanowi polską własność, jest uważane za polską własność lub czasowo uzyskało polską przynależność (art. 2 § 1 i art. 10 § 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski).

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - PODRÓŻNY

- * Przyjęcie oświadczenia spadkodawcy przez inną osobę, nawet upoważnioną przez kapitana, powoduje nieważność testamentu.
- * Wola spadkodawcy musi zostać spisana przez osobę odbierającą oświadczenie. Nie może tego dokonać np. świadek. Data na piśmie powinna składać się z oznaczenia, w sposób wyraźny lub opisowy, dnia, miesiąca i roku sporządzenia testamentu.
- * Pismo musi zostać odczytane spadkodawcy przed jego podpisaniem.

TESTAMENTY SZCZEGÓLNE - WOJSKOWY

- * **Testament wojskowy** to taki, w którym uprawnionymi do sporządzenia go są wyłącznie żołnierze Sił Zbrojnych w okresie mobilizacji, wojny lub w okresie przebywania w niewoli.

NIEMOŻNOŚĆ BYCIA ŚWIADKIEM TESTAMENTU

Nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu:

- * kto nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych;
- * niewidomy, głuchy lub niemy;
- * kto nie może czytać i pisać;
- * kto nie włada językiem, w którym spadkodawca sporządza testament;
- * skazany prawomocnie wyrokiem sądowym za fałszywe zeznania.

NIEMOŻNOŚĆ BYCIA ŚWIADKIEM TESTAMENTU

- * Nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu osoba, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść. Nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia.
- * Jeżeli świadkiem była jedna z osób wymienionych w paragrafie poprzedzającym, nieważne jest tylko postanowienie, które przysparza korzyści tej osobie, jej małżonkowi, krewnym lub powinowatym pierwszego lub drugiego stopnia albo osobie pozostającej z nią w stosunku przysposobienia. Jednakże gdy z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez nieważnego postanowienia spadkodawca nie sporządziłby testamentu danej treści, nieważny jest cały testament.

ZALETY DZIEDZICZENIA TESTAMENTOWEGO

Skorzystanie z możliwości sporządzenia testamentu daje spadkodawcy realny wpływ na losy swojego majątku na wypadek śmierci. Może on zdecydować o kręgu spadkobierców oraz o tym kto obejmie w posiadanie dane przedmioty wchodzące w skład majątku. Niejednokrotnie sporządzenie testamentu może przyczynić się do uniknięcia sporów rodzinnych związanych z obejmowaniem majątku po zmarłym.

Kancelaria Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel/fax (0-22) 822 30 30; tel (0-22) 258 62 27
tel 663 363 662
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

WADY DZIEDZICZENIA TESTAMENTOWEGO

Mimo szeregu zalet dziedziczenie testamentowe posiada również wady. Należy do nich możliwość podważenia testamentu z uwagi na jego nieautentyczność a także ograniczone możliwości rozpoznania sytuacji przez spadkodawcę występujące w dacie sporządzania testamentu. Spadkodawca musi mieć także na uwadze, iż nie przewidując w testamencie rozporządzenia na rzecz osoby, która dziedziczyłaby z mocy ustawy, osobie takiej przysługuje roszczenie o wypłatę zachowku od spadkobierców (o ile nie zachodzą podstawy do wydziedziczenia). Co więcej, sporządzenie testamentu w formie aktu notarialnego wiąże się z uiszczeniem taksy notarialnej.

ZACHOWEK

- * Należy pamiętać, iż dzieciom, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy w testamencie nie zostali powołani do spadku należy się zachówek.
- * Wysokość zachowku wynosi $\frac{1}{2}$ wartości udziału spadkowego, który przypadłby danej osobie gdyby dziedziczyła na podstawie kodeksu cywilnego. Jeżeli osoba ta jest małoletnia lub trwale niezdolna do pracy to wysokość zachowku wzrasta do $\frac{2}{3}$ wartości udziału spadkowego.

ZACHOWEK

USTALANIE WYSOKOŚCI ZACHOWKU

- * Przy ustalaniu udziału spadkowego stanowiącego podstawę do obliczania zachowku uwzględnia się także spadkobierców niegodnych oraz spadkobierców, którzy spadek odrzucili, natomiast nie uwzględnia się spadkobierców, którzy zrzekli się dziedziczenia albo zostali wydziedziczeni.
- * Przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów zwykłych i poleceń, natomiast dolicza się do spadku, stosownie do przepisów poniższych, darowizny oraz zapisy windykacyjne dokonane przez spadkodawcę.
- * Przy obliczaniu zachowku nie dolicza się do spadku drobnych darowizn, zwyczajowo w danych stosunkach przyjętych, ani dokonanych przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od otwarcia spadku, darowizn na rzecz osób niebędących spadkobiercami albo uprawnionymi do zachowku.

ZACHOWEK

USTALENIE WYSOKOŚCI ZACHOWKU C.D.

- * Przy obliczaniu zachowku należnego zstępnemu nie dolicza się do spadku darowizn uczynionych przez spadkodawcę w czasie, kiedy nie miał zstępnych. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy darowizna została uczyniona na mniej niż trzysta dni przed urodzeniem się zstępnego.
- * Przy obliczaniu zachowku należnego małżonkowi nie dolicza się do spadku darowizn, które spadkodawca uczynił przed zawarciem z nim małżeństwa.
- * Jeżeli uprawnionym do zachowku jest zstępny spadkodawcy, zalicza się na należny mu zachówek poniesione przez spadkodawcę koszty wychowania oraz wykształcenia ogólnego i zawodowego, o ile koszty te przekraczają przeciętną miarę przyjętą w danym środowisku.

ZACHOWEK

PRZEDAWNIENIE ROSZCZEŃ Z ZACHOWKU

- * Roszczenia uprawnionego z tytułu zachowku oraz roszczenia spadkobierców o zmniejszenie zapisów zwykłych i poleceń przedawniają się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu.
- * Roszczenie przeciwko osobie obowiązanej do uzupełnienia zachowku z tytułu otrzymanych od spadkodawcy zapisu windykacyjnego lub darowizny przedawnia się z upływem lat pięciu od otwarcia spadku.

ZACHOWEK

- * Zapłaty zachowku można dochodzić na drodze postępowania cywilnego.
- * W tym celu należy skierować do Sądu powództwo o zapłatę zachowku, które wiąże się z uiszczeniem opłaty od pozwu.
- * Opłata wynosić będzie 5% od wartości przedmiotu sprawy tj. od wartości dochodzonego zachowku.

WYDZIEDZICZENIE

- * Jedyną możliwością pozbawienia zachowku jest wydziedziczenie.
- * Wydziedziczyć można w testamencie osobę, która:
 - a) wbrew woli spadkodawcy postępuje w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego
 - b) dopuściła się wobec spadkodawcy lub jego osób najbliższych przestępstwa lub obraził jego cześć
 - c) uporczywie nie spełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.
- * Nie można wydziedziczyć osoby jeśli spadkodawca jej przebaczył.

WYDZIEDZICZENIE

Przykłady zachowań dających podstawę do wydziedziczenia

- * wbrew woli spadkodawcy postępuje w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego - niemoralne prowadzenie się, prowadzenie nieuczciwej działalności, handel narkotykami, pijaństwo, znęcanie się nad osobami bliskim
- * dopuszcza się wobec spadkodawcy lub jego osób najbliższych przestępstwa lub obraził jego cześć – przestępstwa przeciwko osobie spadkodawcy, rodzinie i opiece, ale także przeciwko mieniu (musi być to jednak umyślne i ciężkie przestępstwo, za które można uznać jedynie takie, które godzi w podstawy egzystencji spadkodawcy) np. spalenie domu, stanowiącego centrum życiowe spadkodawcy, kradzież wózka inwalidzkiego etc.
- * uporczywie nie spełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych - długotrwałe, świadome, zawinione ignorowanie takich obowiązków, naruszenie obowiązku alimentacyjnego wobec spadkodawcy, ignorowanie jego potrzeb osobistych i materialnych, zerwanie więzi, nieudzielenie wsparcia czy pomocy, zarówno osobistej, jak i finansowej.

DOŻYWCIE

- * Na podstawie umowy dożywocia właściciel nieruchomości zobowiązuje się przenieść jej własność na nabywcę a nabywca w zamian za to zobowiązuje się zapewnić zbywcy lub bliskiej mu osobie dożywotnie utrzymanie.
- * Poprzez powyższe w braku odmiennej umowy, dożywotnie utrzymanie rozumiane jest jako przyjęcie zbywcy jako domownika, dostarczenie mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnić mu odpowiednią pomoc i pielęgnowanie w chorobie oraz sprawienie mu własnym kosztem pogrzebu odpowiadającemu zwyczajom miejscowym.
- * Jeżeli w umowie o dożywocie nabywca nieruchomości zobowiązał się obciążyć ją na rzecz zbywcy użytkowaniem, którego wykonywanie jest ograniczone do części nieruchomości, służebnością mieszkania lub inną służebnością osobistą albo spełniać powtarzające się świadczenia w pieniądzu lub w rzeczach oznaczonych co do gatunku, użytkowanie, służebność osobista oraz uprawnienie do powtarzających się świadczeń należą do treści prawa dożywocia.

DOŻYWCIE

- * Prawo dożywocia ustanowione na rzecz kilku osób ulega w razie śmierci jednej z tych osób odpowiedniemu zmniejszeniu.
- * Prawo dożywocia jest niezbywalne, co oznacza, że nie można go zbyć na rzecz innej osoby.

ZMIANA UMOWY/ROZWIĄZANIE UMOWY

- * Jeżeli z jakichkolwiek powodów wytworzą się między dożywotnikiem a zobowiązanym takie stosunki, że nie można wymagać od stron, żeby pozostawały nadal w bezpośredniej ze sobą styczności, sąd na żądanie jednej z nich zamieni wszystkie lub niektóre uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień.
- * W wypadkach wyjątkowych sąd może na żądanie zobowiązanego lub dożywotnika, jeżeli dożywotnik jest zbywcą nieruchomości, rozwiązać umowę o dożywocie.
- * Jeżeli zobowiązany z tytułu umowy o dożywocie zbył otrzymaną nieruchomość, dożywotnik może żądać zamiany prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tego prawa.

DOŻYWCIE

UZNANIE UMOWY ZA BEZSKUTECZNĄ

- * Osoba, względem której ciąży na dożywotniku ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać uznania umowy o dożywocie za bezskuteczną w stosunku do niej, jeżeli wskutek tej umowy dożywotnik stał się niewypłacalny. Uprawnienie to przysługuje bez względu na to, czy dożywotnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, oraz bez względu na czas zawarcia umowy.
- * Uznania umowy o dożywocie za bezskuteczną nie można żądać po upływie lat pięciu od daty tej umowy.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

Kancelaria Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel/fax (0-22) 822 30 30; tel (0-22) 258 62 27
tel 663 363 662
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com